

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
T: 01 230 9730
www.ip-rs.si
gp.ip@ip-rs.si

Številka: 007-13/2024/3
Datum: 4. 4. 2024

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje
gp.mvi@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gimnazijah – EVA 2024-3350-0029 in Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju – EVA 2024-3350-0030 – MNENJE

ZVEZA: vaš dopis št. 0070-34/2024 z dne 8. 3. 2024 in gradivo, prejeto dne 3. 4. 2024

Spoštovani,

na podlagi vašega zaprosila, 3. točke prvega odstavka 55. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2) ter 57. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba) v nadaljevanju posredujemo mnenje Informacijskega pooblaščenca (IP) k predlogoma Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gimnazijah – EVA 2024-3350-0029 (predlog ZGim-E) in Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju – EVA 2024-3350-0030 (predlog ZPSI-1C).

Po pregledu gradiva IP ugotavlja, da se predloga ZGim-E (razen v 9. členu) in ZPSI-1C (razen v 7. členu) v pretežnem delu ne nanašata na urejanje zbiranja in obdelave osebnih podatkov (torej podatkov o določljivih ali določenih fizičnih osebah), ampak na druge vsebine.

Uvodoma IP izpostavlja, da mora biti glede na 38. člen Ustave vsaka obdelava osebnih podatkov primarno vedno opredeljena z zakonom in ne podzakonskim aktom. Prav tako pa mora tak zakon zadostiti zahtevam 2. odstavka 6. člena ZVOP-2 glede vsebin, ki jih mora določati v primerih, ko obdelava osebnih podatkov v javnem sektorju in v zasebnem sektorju poteka zaradi izvajanja zakonske obveznosti, javnega interesa ali izvajanja javne oblasti v primerih iz točk c) in e) 1. odstavka ter 2. in 3. odstavka 6. člena Splošne uredbe. Takšna obdelava je zakonita le, če obdelavo osebnih podatkov, vrste osebnih podatkov, ki naj se obdelujejo, kategorije posameznikov, na katere se ti osebni podatki nanašajo, namen njihove obdelave in rok hrambe osebnih podatkov ali rok za redni pregled potrebe po hrambi določa zakon. Zakoni, ki urejajo obdelave osebnih podatkov, morajo biti hkrati jasni in določni do te mere, da ni dvoma katere obdelave, katerih posameznikov, katerih vrst osebnih podatkov in za katere namene urejajo.

V nadaljevanju podajamo pripombe k posameznim členom.

K 9. členu predloga ZPSI-1C (nov 88.a člen)

Nov 88.a člen ZPSI-1 naj bi določal:

*»88.a člen
(evidenci, ki ju vodi ministrstvo)*

Ministrstvo vzpostavi, vodi, vzdržuje in nadzoruje evidenco prijavljenih v srednje šole, ki vsebuje podatke iz 1. točke prvega odstavka 86. člena tega zakona, in evidenco prijavljenih in vpisanih v dijaške domove, ki vsebuje podatke iz 1. in 2. točke prvega odstavka 86. člena tega zakona.

Poleg podatkov, ki se za evidenci iz prejšnjega odstavka zagotavljajo na podlagi sedmega odstavka 135. c člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNŠPP, 141/22, 158/22 – ZDoh-2AA in 71/23), zagotavlja osnovna šola za svoje udeležence vzgoje in izobraževanja v evidenco prijavljenih v srednjo šolo podatke iz pete alineje četrtega odstavka 86. člena tega zakona, srednja šola zagotavlja podatke iz prve in sedme do enajste alineje četrtega odstavka 86. člena tega zakona, podatki iz šeste alineje 86. člena tega zakona pa se prenesejo iz evidence učencev za prijavo na nacionalno preverjanje znanja, obveščanje učencev o dosežkih na nacionalnem preverjanju znanja ter za vpis v srednje šole (evidenca ministrstvo-NPZ), ki jo vodi ministrstvo. Dijaški domovi v evidenco prijavljenih in vpisanih v dijaške domove zagotavljajo podatke o starših oziroma porokih nastanitvene pogodbe in podatke o izdanih odločbah iz drugega odstavka 86. člena tega zakona ter podatke iz desete in enajste alineje četrtega odstavka 86. člena tega zakona.

Za zagotavljanje točnosti in ažurnosti se iz evidence prijavljenih v srednje šole s povezovanjem z uporabo EMŠO v evidenco prijavljenih in vpisanih v dijaške domove posredujejo podatki o imenu in sedežu šole ter izobraževalnem program in letniku, v katerega se je dijak prijavil oziroma vpisal.

Podatki v evidencah iz prvega odstavka tega člena se obdelujejo za namen izvedbe vpisnega postopka in za namen zagotavljanja sredstev iz državnega proračuna za sofinanciranje oskrbnin za bivanje v dijaških domovih. Pri znanstveno-raziskovalnem, razvojnem delu, pri načrtovanju politik in pri izdelavi statističnih analiz se osebni podatki iz evidenc iz prvega odstavka tega člena obdelujejo v anonimizirani obliki.

Podatki v obeh evidencah se hranijo trajno.«.

IP ugotavlja, da se ne glede na drugačne obrazložitve in enako poimenovanje evidenc po novem 88.a členu in obstoječem 86. členu ZPSI-1, s predlogom ZPSI-1C dejansko vzpostavlja drugačna pravna podlaga oziroma se vzpostavljajo nove evidence. Zlasti glede na različno dikcijo v ZPSI-1 in ZOFVI, ni povsem jasno, kakšno je razmerje med zbirkami po ZOFVI (135.a do 135.e člen) in ZPSI-1. Upravljavlec nove zbirke iz 88.a člena (ni jasno, ali gre dejansko za zbirko iz 135.a člena ZOFVI ali za novo zbirko) je namreč ministrstvo, upravljavlec posameznih evidenc šol (ki zbirajo osebne podatke zgolj za lastne učence) pa posamezne šole. Glede na predlagano besedilo to pomeni vzpostavitev nove centralne evidence vseh prijavljenih v srednje šole in centralne evidence vseh vpisanih v dijaške domove, poleg obstoječih evidenc, ki jih vodijo posamezne šole, in poleg centralne evidence iz 135.a člena ZOFVI, pri čemer ne gre za enake namene, niti za enak nabor osebnih podatkov, različni pa so tudi roki hrambe.

Prav tako IP ne razbere razlogov za trajno hrambo podatkov, ki se glede na obrazložitev in namene vodenja obeh evidenc zdi bistveno prekomerna. Predlagamo, da rok hrambe, če za trajno hrambo ni posebnih razlogov, s katerimi IP ni seznanjen, bodisi bistveno skrajšate bodisi razloge ustrezno obrazložite.

V izogib dodatnemu vnašanju nejasnosti v že tako dokaj nejasne in deloma z vidika posegov v zasebnost posameznikov (zlasti npr. z vidika zelo široke opredelitve namenom obdelav npr. v 135.a členu ZOFVI) nesorazmerne določbe predpisov, predlagamo, da se zbiranje podatkov za posamezne centralne in 'lokalne' zbirke uredi enotno in na način, da ne bo podvajanja določb, nejasnosti statusa posameznih deležnikov glede odgovornosti za obdelavo in nejasnosti glede podatkovnih tokov.

K 7. členu predloga ZGim-E (nov 44.a člen)

Nov 44.a člen ZGim naj bi določal:

*»44.a člen
(evidenci, ki ju vodi ministrstvo)*

Ministrstvo vzpostavi, vodi, vzdržuje in nadzoruje evidenco prijavljenih v srednje šole, ki vsebuje podatke iz 1. točke prvega odstavka 42. člena tega zakona, in evidenco prijavljenih in vpisanih v dijaške domove, ki vsebuje podatke iz 1. in 2. točke prvega odstavka 42. člena tega zakona.

Poleg podatkov, ki se za evidenci iz prejšnjega odstavka zagotavljajo na podlagi sedmega odstavka 135. c člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNŠPP, 141/22, 158/22 – ZDoh-2AA in 71/23), zagotavlja osnovna šola za svoje udeležence vzgoje in izobraževanja v evidenco prijavljenih v srednjo šolo podatke iz pete alineje četrtega odstavka 42. člena tega zakona, srednja šola zagotavlja podatke iz prve in sedme do enajste alineje četrtega odstavka 42. člena tega zakona, podatki iz šeste alineje 42. člena tega zakona pa se prenesejo iz evidence učencev za prijavo na nacionalno preverjanje znanja, obveščanje učencev o dosežkih na nacionalnem preverjanju znanja ter za vpis v srednje šole (evidenca ministrstvo-NPZ), ki jo vodi ministrstvo. Dijaški domovi v evidenco prijavljenih in vpisanih v dijaške domove zagotavljajo podatke o starših oziroma porokih nastanitvene pogodbe in podatke o izdanih odločbah iz drugega odstavka 42. člena tega zakona ter podatke iz desete in enajste alineje četrtega odstavka 42. člena tega zakona.

Za zagotavljanje točnosti in ažurnosti se iz evidence prijavljenih v srednje šole s povezovanjem z uporabo EMŠO v evidenco prijavljenih in vpisanih v dijaške domove posredujejo podatki o imenu in sedežu šole ter izobraževalnem program in letniku, v katerega se je dijak prijavil oziroma vpisal.

Podatki v evidencah iz prvega odstavka tega člena se obdelujejo za namen izvedbe vpisnega postopka in za namen zagotavljanja sredstev iz državnega proračuna za sofinanciranje oskrbnin za bivanje v dijaških domovih. Pri znanstveno-raziskovalnem, razvojnem delu, pri načrtovanju politik in pri izdelavi statističnih analiz se osebni podatki iz evidenc iz prvega odstavka tega člena obdelujejo v anonimizirani obliki.

Podatki v obeh evidencah se hranijo trajno.«.

Podobno kot glede novega 88.a člena ZPSI-1 tudi glede novega 44.a člena ZGim IP ugotavlja, da se ne glede na drugačne obrazložitve in enako poimenovanje evidenc po novem 44.a členu in obstoječem 42. členu ZGim, s predlogom ZGim-E dejansko vzpostavlja drugačna pravna podlaga oziroma se vzpostavljajo nove evidence. Zlasti glede na različno dikcijo v ZGim in ZOFVI, ni povsem jasno, kakšno je razmerje med zbirkami po ZOFVI (135.a do 135.e člen) in ZGim. Upravljavca nove zbirke iz 44.a člena (ni jasno, ali gre dejansko za zbirko iz 135.a člena ZOFVI ali za novo zbirko) je namreč ministrstvo, upravljavca posameznih evidenc šol (ki zbirajo osebne podatke zgolj za lastne učence) pa posamezne šole. Glede na predlagano besedilo to pomeni vzpostavitev nove centralne evidence vseh prijavljenih v srednje šole in centralne evidence vseh vpisanih v dijaške domove, poleg obstoječih evidenc, ki jih vodijo posamezne šole, in poleg centralne evidence iz 135.a člena ZOFVI, pri čemer ne gre za enake namene, niti za enak nabor osebnih podatkov, različni pa so tudi roki hrambe.

Prav tako IP ne razbere razlogov za trajno hrambo podatkov, ki se glede na obrazložitev in namene vodenja obeh evidenc zdi bistveno prekomerna. Predlagamo, da rok hrambe, če za trajno hrambo ni posebnih razlogov, s katerimi IP ni seznanjen, bodisi bistveno skrajšate bodisi razloge ustrezno obrazložite.

V izogib dodatnemu vnašanju nejasnosti v že tako dokaj nejasne in deloma z vidika posegov v zasebnost posameznikov (npr. z vidika zelo široke opredelitve namenom obdelav v 135.a členu ZOFVI) nesorazmerne določbe predpisov, tudi v tem delu predlagamo, da se zbiranje podatkov za posamezne centralne in 'lokalne' zbirke uredi enotno in na način, da ne bo podvajanja določb, nejasnosti statusa posameznih deležnikov glede odgovornosti za obdelavo in nejasnosti glede podatkovnih tokov.

Pri tem je bistveno, da:

- **se izogiba urejanju iste zbirke v več različnih predpisih**, saj to neizogibno vodi v nejasnosti, neusklajenost predpisov in najmanj težave pri izvajanju predpisov v najslabšem primeru pa v nezakonite obdelave osebnih podatkov oz. obdelave, ki ne nudijo pravne varnosti posamezniku z vidika predvidljivosti;
- **se v primeru urejanja iste zbirke v več predpisih uporablja enaka terminologija** za vse podatke, namene, upravljavce, uporabnike in vse zbirke (npr. s sklicevanjem na posamezne člene, uporabo enakih pojmov oz. poimenovanj);

- **se ureditev vsebinsko poenoti**, da ne pride do situacij, ko različni zakoni v praksi iste zbirke urejajo na različne načine (to velja za vse vidike obdelave: namen obdelave, nabor osebnih podatkov, upravljavci, rok hrambe ipd.).

Predlagamo, da določbe v luči navedenega bistveno dopolnite in medsebojno uskladite z določbami ZOFVI.

Zahvaljujemo se vam za sodelovanje in vas lepo pozdravljamo ter smo na voljo za dodatna pojasnila,

Mojca Prelesnik, univ. dipl. prav.,
informacijska pooblaščenka

Pripravila:
Alenka Jerše, univ. dipl. prav.
namestnica informacijske pooblaščenke